

Свистак Юлія В'ячеславівна
студентка юридичного факультету
науковий керівник – **Черабасва О.В.**
викладач кафедри цивільно-правових
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Однією з обов'язкових складових механізму регулювання суспільних відносин є саме правовий інститут відповідальності. Він зміцнює екологічний правопорядок та спонукає суб'єктів й уповноважених осіб неухильно дотримуватися чинних норм у сфері екологічних правовідносин.

До основних видів юридичної відповідальності в галузі екології відносять кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та цивільну. Поміж них також існують галузеві, міжгалузеві та інші види відповідальності, а їх сукупність науковці визначають екологічно правовою відповідальністю.

На сучасному етапі функціонування законодавства в галузі екології питання екологічно-правової відповідальності приділяють значну увагу як науковці, так і практики.

Одним з перших, хто звернув увагу на необхідність виділяти цю форму юридичної відповідальності, був професор В.В. Петров. Наразі опубліковано багато наукових статей, в яких висвітлюються ті чи інші аспекти проблеми. Серед таких можна виділити праці В.І. Андрейцева, А.І. Бобилєва, С.Б. Гавриша, В.І. Івакіна, С.М. Кравченко, В.Л. Мунтяна, Н.І. Титової, Ю.С. Шемшученка та інших [1, с. 13].

Важливою ознакою юридичної відповідальності, на яку звертають увагу багато фахівців з теорії держави і права, є зв'язок юридичної відповідальності з державним примусом.

Саме за допомогою примусових заходів, як майнових, так й особистих, уповноваженими державними органами і проявляється відповідальність за порушення норм екологічного права.

Множинність нормативно-правових актів, які є малоефективними та недосконалыми, спричинює неможливість у повному розмірі покласти на правопорушника відшкодування шкоди, завдану природному середовищу, та поновити його стан, внаслідок чого цей стан постійно погіршується, що прямим чином завдає шкоди здоров'ю населення.

Певним недоліком постсоціалістичного законодавства багатьох країн довгий час залишався досить звужений підхід до визначення поняття «екологічна шкода», яку ототожнювали із майновою шкодою, завданою природоко-

ристувачам.

У той же час юридична наука європейських країн виділяла в структурі екологічної шкоди як економічну шкоду (шкоду, завдану інтересам природокористувачів), так і власне екологічну шкоду, що охоплює вартість відновлювальних робіт, фактичні втрати в природному середовищі, зниження його продуктивності [2, с. 275].

Спектр правопорушень дуже широкий, він зазначається у ст. 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [3].

Об'єктом екологічного правопорушення є суспільні відносини, на які таке правопорушення посягає і своїм наслідком має завдання шкоди. Можна говорити про об'єкт екологічного правопорушення у «вузькому» екологічному розумінні як про екологічні правовідносини, на які посягає правопорушення, або у «широкому» розумінні – як про суспільні відносини у цілому, враховуючи, що предметом правового регулювання екологічного права є відносини у галузі охорони довкілля, забезпечення екологічної безпеки, раціонального природокористування та охорона життя і здоров'я людей [4].

Еколого-правові методики дозволяють поррахувати шкоду, завдану природним об'єктам, виходячи з вартості робіт, затрат та часу, який потрібен на відновлення стану, що існував до порушення. Безумовно, методики дозволяють розрахувати розмір екологічної шкоди більш повно, враховуючи комплексний характер заходів, необхідних для відновлення екологічної системи, але, у той же час, вони також визначають лише вірогідні [2, с. 276].

Отже, виходячи з вищевказаного, можна зазначити, що на сучасному етапі розвитку екологічного законодавства існує низка проблем, які характеризують еколого-правову відповідальність у цілому. Досить мало розвинуто механізми дослідження зв'язку між забрудненням та шкодою як природному середовищу, так і здоров'ю людини. Основною ж проблемою сьогодення залишається неможливість відтворення об'єктів екологічного правопорушення, які зазнали шкоди.

Література

1. Корнєєв Ю.В. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення / Ю.В. Корнєєв, М.В.Садовський // Юридичний вісник. – 2015. – № 1 (34). – С. 17.
2. Ткаченко О.М. Еколого-правова відповідальність: проблеми та шляхи вдосконалення / О.М. Ткаченко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2012. – № 13. – С. 274-277.
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» / Верховна Рада УРСР; Закон від 25.06.1991 № 1264-ХІІ.
4. Костицький В.В. Десять тез про юридичну відповідальність за екологічні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kostytsky.com.ua/upload/doc/vidp.pdf>.